

YASHWANTRAO CHAVAN MAHARASHTRA OPEN UNIVERSITY, NASIK

HOME ASSIGNMENT - (2016-17)

M41 M.A. MARATHI SEMESTER-I & III YEAR 2016-17

एम. ए. मराठी

सर्वसाधारण सूचना :

- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
- 2) प्रत्येक उप-प्रश्न पाच गुणांचा आहे
- 3) प्रत्येक उप-प्रश्नांचे उत्तर 75 ते 100 शब्दात लिहा. प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर स्वतंत्र पृष्ठावर लिहावे

सत्र प्रथम

MAR 521 : साहित्यविचार, समीक्षा आणि सौंदर्यशास्त्र

- १) साहित्यची संकल्पना सविस्तर विषद करा.
- २) वाद म्हणजे काय ते सांगून वास्तववादाचे स्वरूप व त्याच्या मर्यादा उदाहरणासह स्पष्ट करा.
- ३) समीक्षेची व्याख्या सांगून मानसशास्त्रीय समीक्षापद्धतीचे स्वरूप आणि वेगळेपण लिहा.
- ४) आधुनिक समीक्षा सिद्धांतातील वसाहतवादाच्या स्वरूपाविषयी लिहा.

MAR 522 : मराठी वाडःमयाचा इतिहास (इ.स.१८०० ते १९८०)

- १) संस्कृती म्हणजे काय ते सांगून संस्कृती आणि साहित्य यांच्या अंतःसंबंधाविषयी लिहा.
- २) महात्मा फुले यांच्या समग्र लेखनाचा सविस्तर परिचय करून द्या.
- ३) मराठी नवकथेची वाटचाल व या वाटचालीतील कथाकारांच्या वेगळेपणाविषयी लिहा.
- ४) १८८५ ते १९२० या कालखंडातील मराठी कादंबरी वाडःमयातील स्थित्यंतराचा आढावा घ्या.

MAR 523 : एका लेखकाचा अभ्यास: मध्ययुगीन तुकाराम

- १) तुकारामांच्या पारमार्थिक जीवनाचा थोडक्यात परिचय कारण द्या.
- २) तुकारामांच्या कवितेतील विविधता स्पष्ट करा.
- ३) तुकारामांच्या काव्यातील प्रतिमासृष्टी उलगडून दाखवा.
- ४) तुकारामांच्या काव्याच्या भाषाशैली विषयी विविध अभ्यासकांनी मांडलेल्या मतांचा परामर्श घ्या.

MAR 524 : एका लेखकाचा अभ्यास अर्वाचीन : भालचंद्र नेमाडे.

- १) लेखकाच्या वाडःमयीन तसेच सामाजिक जीवनाला समजून घेण्यासाठी एका लेखकाचा अभ्यास करणे कितपत उपयुक्त ठरते ते सोदाहरण सांगा.
- २) भालचंद्र नेमाडे यांच्या समकालीन वाडःमयीन परिस्थितीचा आढावा घ्या.
- ३) भालचंद्र नेमाडे यांचे वाडःमयीन व्यक्तीमत्व उलगडून दाखवा.
- ४) 'कोसला' ही मराठी साहित्यात मैलाचा दगड ठरणारी कादंबरी आहे. या विधानाची चर्चा करा.

MAR 525 : मराठी भाषा: उपयोजन आणि सर्जन

- १) भाषिक संप्रेषणाची विविध कौशल्ये कोणती ते साधार सांगा.
- २) जाहिरातीच्या भाषेचे वेगळेपण उदाहरणासह विषद करा.
- ३) सर्जनशील लेखनाची मुलतत्वे आणि विशेष सविस्तर लिहा.
- ४) भाषिक सर्जनशीलता म्हणजे काय ते सांगून शब्द आणि वाक्य या पातळ्यांवरील सर्जनशीलतेचे स्वरूप उदाहरणासह स्पष्ट करा.

MAR 526 : मराठी वाडःमयीन चळवळीचा अभ्यास.

- १) चळवळीची संकल्पना सांगून चळवळीचे विशेष साधार स्पष्ट करा.
- २) नवसाहित्य म्हणजे काय ते सांगून नवकथा आणि नवकादंबरीचे विशेष थोडक्यात सांगा.
- ३) मराठी लघुनियतकालिक चळवळीचा आढावा घेवून मराठीतील त्यांचे योगदान सांगा.
- ४) 'गोलपीठा' या काव्यसंग्रहाच्या आधारे नामदेव ढसाळ यांचे दलित साहित्यातील स्थान अधोरेखित करा.

MAR 527: लोकसाहित्य आणि मराठी लोकसाहित्य

- १) लोकसाहित्य म्हणजे काय ? ते सांगून लोकसाहित्याची संकल्पना स्पष्ट करा.
- २) लोकसाहित्याच्या उत्पत्तीविषयी विविध मते लिहा.
- ३) दैवतकथाशास्त्रीय संप्रदायाची थोडक्यात माहिती सांगा.
- ४) लोकगीत म्हणजे काय? ते सांगून लोकगीतांचे कोणत्या प्रकारे वर्गीकरण केले जाते ते लिहा.

MAR 528 : मराठी साहित्य संस्कृतीचा पूर्वरंग

- १) संस्कृतीचे स्वरूप सविस्तर सांगून मानवी जीवनातील तिचे महत्व अधोरेखित करा.
- २) महाराष्ट्राच्या जडणघडणीतील विविध टप्पे उदाहरणासह लिहा.
- ३) वारकरी आणि महानुभाव संप्रदायाचे स्वरूप विशेष थोडक्यात लिहा.
- ४) नाथ संप्रदायातील साहित्याचे वेगळेपण सांगा.

सत्र तृतीय

M41 MAR551 - आधुनिक भाषा विज्ञान आणि मराठी भाषा

प्रश्न-1	भाषिक संप्रेषण म्हणजे काय ते सांगून आधुनिक भाषा विज्ञान सोस्यूर, क्रोमस्की आणि ब्लूमफिल्ड या भाषावैज्ञानिकांचे योगदान स्पष्ट करा.	5 गुण
प्रश्न-2	स्वन, स्वनिम, स्वानांतर या संकल्पना उदाहरणासह स्पष्ट करा.	5 गुण
प्रश्न-3	भाषाभ्यासाचे स्वरूप सांगून वर्तनात्मक भाषाभ्यास पध्दतीचे सविस्तर विवेचन करा.	5 गुण
प्रश्न-4	'भाषांतरमीमांसा' ही संकल्पना सोदाहरण विशद करा.	5 गुण

M41 MAR552: एका वाङ्मयप्रकारचा अभ्यास कादंबरी

प्रश्न-1	कादंबरी साहित्य प्रकारचे स्वरूप आणि विविध प्रकार उदाहरणासह विशद करा.	5 गुण
प्रश्न-2	मराठी ऐतिहासिक कादंबरीतील 'वज्राघात' या कादंबरीचे स्थान सांगा.	5 गुण
प्रश्न-3	विभावरी शिरूरकरांच्या 'बळी या कादंबरीतील समाजजीवनाचे चित्रण करा.	5 गुण
प्रश्न-4	कौतिक चा जीवनसंघर्ष उध्दव शेळके यांच्या 'धग' कादंबरीच्या आधारे सांगा.	5 गुण

M41 MAR553: एका वाङ्मय प्रकारचा अभ्यास : गद्य आणि पद्य.

प्रश्न-1	गोविंदप्रभू चरित्राचे स्वरूप विविध घटकांच्या आधारे स्पष्ट करा.	5 गुण
प्रश्न-2	ज्ञानेश्वरीच्या बाराव्या अध्यायातील तत्वज्ञान उलगाडून दाखवा.	5 गुण
प्रश्न-3	संत एकनाथांचे वाङ्मयीन कार्य उदाहरणासह विशद करा.	5 गुण
प्रश्न-4	संत रामदासांनी लिहिलेल्या 'मनाचे श्लोक मधील आशय साधार सांगा.	5 गुण

MAR-554 – मराठी भाषा: उपयोजन आणि सर्जन

- प्रश्न-1 स्वभाषा आणि परभाषा यातील अर्तविरोधाचे विश्लेषण करा. 5 गुण
- प्रश्न -2 'शब्द हि हरवतात' या वि.व.शिरवाडकर यांच्या लेखातील भाषासौंदर्य उलगडून दाखवा. 5 गुण
- प्रश्न -3 भाषणातील देहबोलीची उपयुक्तता साधार स्पष्ट करा. 5 गुण
- प्रश्न -4 विविध माध्यमानुसार भाषा कशी बदलत जाते ते उदाहरणासह सांगा. 5 गुण

MAR-555- वैचारिक वांडःमय

- प्रश्न-1 वैचारिक वांडःमयाची तत्वे उदाहरणासह विशद करा. 5 गुण
- प्रश्न -2 महात्मा फुले यांनी लिहिलेल्या 'शेतकऱ्यांचा आसूड' या वैचारिक ग्रंथांचे वेगळेपण सांगा. 5 गुण
- प्रश्न -3 'स्त्री-पुरुष तुलना' या ताराबाई शिंदे यांच्या निबंधाचे मूल्यमापन करा 5 गुण
- प्रश्न -4 आगरकरांच्या लेखामधून व्यक्त होणाऱ्या मानवी मूल्यांचे स्वरूप सांगा 5 गुण

MAR 556- लोकप्रिय साहित्य आणि विज्ञान साहित्य

- प्रश्न-1 लोकप्रिय साहित्याची संकल्पना स्पष्ट करून मराठीतील लोकप्रिय साहित्याचा धावता आढावा घ्या. 5 गुण
- प्रश्न -2 कदम यांच्या 'भालू' या लोकप्रिय कादंबरीचा सविस्तर परिचय करून द्या? 5 गुण
- प्रश्न -3 'घर हरवलेली मानस' या व. पू. काळेंच्या कथासंग्रहातील कथांचा आशय उलगडून दाखवा. 5 गुण
- प्रश्न -4 स्त्रीची होणारी कुचंबना 'कल्याणी' या ज्योत्सना देवधरांच्या कादंबरीतून कशी अभिव्यक्ती झाली आहे ते सविस्तर लिहा. 5 गुण

